

การพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

¹ธัญศรุต กลีบสมุทร วงศ์วิฑูรสมุท

²ธิตี ปัญญาอินทร์

³ธนพล ตีรชาติ

¹(นักศึกษาปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานวัตกรรมการศึกษา, คณะครุศาสตร์)

²(อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

³(อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

¹E-mail: Keetasilpanusorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก และวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้เพื่อนำมาพัฒนาเป็นชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิต และนำไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการเรียบเรียงเสียงประสานด้านวงโยธวาทิต และด้านการเรียนการสอนวงโยธวาทิต จำนวน 21 ท่าน

ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีจำนวน 5 ชุด คือ ชุดฝึกทักษะที่ 1 จังหวะ (Rhythmic Pattern) ชุดฝึกทักษะที่ 2 ลักษณะการควบคุมเสียง (Articulation) ชุดฝึกทักษะที่ 3 การบรรเลงตามเครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) ชุดฝึกทักษะที่ 4 บทเพลงรวมวงแบบสั้น (Choral) และชุดฝึกทักษะที่ 5 บทเพลงรวมวงแบบยาว (Music Ensemble) ซึ่งจากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (4.36)

คำสำคัญ

ชุดฝึกทักษะ / วงโยธวาทิต / เพลงพื้นบ้านอีสานใต้

The Development of Marching Band Exercise Package by Using South I – Sarn Folk Songs for Secondary Schools

¹Thunsarut Kleebsamut Wongwitoonsamut

²Thiti Panya-In

³Thanapon Teerachat

¹(Master's Degree Candidate, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University)

²(Advisor, Asst. Prof., Faculty of Education, Buriram Rajabhat University)

³(Co-Advisor, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University)

¹E-mail: Keetasilpanusorn@gmail.com

Abstract

This research aims to Development of Marching Band Exercise Package by using South I – Sarn Folk Songs for secondary schools. The researcher selected and analyzed the southern Isan folk songs to be developed into a skill training set. The marching band and to be assessed for suitability by qualified persons with knowledge and competence in composing the marching band and the teaching of the marching band, 21 persons.

The results showed that there were 5 sets of skill training sets for marching bands using Southern Isan folk songs for secondary schools, namely the 1) Rhythmic Pattern 2) Articulation 3) Accidental 4) choral 5) Music ensemble have an evaluation at a high level (4.36)

Keywords

Exercise Package / Marching Band / South I – Sarn Folk Songs

วาระสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ชุดฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทบทวนทักษะด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ช่วยประหยัดเวลาในการเตรียมเนื้อหาที่ต้องพัฒนา มีคำชี้แจงที่ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เหมาะสมกับวัย มีความท้าทายความสามารถ และช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2544: 2)

กิจกรรมวงโยธวาทิตไม่ได้ให้ประโยชน์แต่เพียงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เท่านั้น ยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจ และให้ความรู้ในด้านดนตรี เพื่อจะสามารถนำไปประกอบอาชีพ ด้านการเป็นนักดนตรีได้ในอนาคต ทั้งยังขัดเกลาจิตใจให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน และสุขุมขึ้น (สำนักนันทนาการ กรมพลศึกษา, 2559: 1) ในระยะแรกประเทศไทยมักเรียก วงโยธวาทิตว่า วงพาเหรด วงโยธวาทิตประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ และเครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลือง ในวงโยธวาทิต สมัยใหม่อาจรวมถึงผู้แสดงเข้าจังหวะด้วยรูปแบบของวงโยธวาทิตในสถานศึกษามีหลายรูปแบบ (อัครวัตร เชื้อมกลาง, 2562: 124)

เพลงพื้นบ้านอีสานได้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม กล่าวคือ ดนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมโคราช มีการขับร้องที่เรียกกันว่าเพลงโคราช และการรำไท่นดนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมกันตริ้มเป็นดนตรีของชาวจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว ดนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมนี้มีทั้งดนตรีประเภทขับร้องที่เรียกกันว่า เจริญต่าง ๆ และดนตรีประเภทบรรเลง เช่น วงกันตริ้มหรือวงปี่พาทย์เขมร และวงมโหรีเขมร เป็นต้น และยังมีกลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ ซึ่งเป็นชนกลุ่มเล็กของชาวอีสาน ได้มีการขับร้องที่เรียกกันว่า หมอลำซึ่งพบที่จังหวัดอุบลราชธานี (บุษกร สำโรงทอง, 2549: 17) โดยวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสานได้มีวัฒนธรรมทางดนตรีที่ปรากฏมากมายหลายชนิดแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัดต่าง ๆ พบว่า วัฒนธรรมทางการบรรเลงที่มีความสำคัญ และเด่นชัดจำนวน ๑๑ ประเภทวัฒนธรรมดนตรี ดนตรีดังกล่าวมีความสำคัญ และต้องมีการอธิบายไว้เป็นหลักฐานทางวิชาการ ได้แก่ หมอลำ การบรรเลงวงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้ การบรรเลงวงปี่พาทย์เขมร เจริญ กันตริ้ม มะมั่วค เพลงโคราช รำไท่นลิเก เพลงข้าเจ้าหงส์ และวงดุ่มโม่ง (ข้าคม พรประสิทธิ์, 2550: 17)

ปัจจุบันวงโยธวาทิตมีการใช้บทเพลงดนตรีตะวันตกในการบรรเลงเป็นส่วนใหญ่ เนื่องด้วยอิทธิพลทางวัฒนธรรม แต่บทเพลงสำหรับวงโยธวาทิตที่ใช้ความเป็นวัฒนธรรมไทยยังไม่เป็นที่นิยมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการพัฒนาทางด้านดนตรีอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นการสืบสาน และอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสานได้ และพัฒนาทักษะการบรรเลงวงโยธวาทิตของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นโดยใช้ชุดฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนมีความสามารถในการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการวางรากฐานทักษะที่จะนำไปสู่การเรียนดนตรีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขอบเขต

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ใช้บทเพลงพื้นบ้านอีสานได้ จำนวน 4 บทเพลง คือ 1) เพลงตารัง 2) เพลงทรงปราสาท 3) เพลงกล่อม 4) เพลงปกาสดราว ในการพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา เท่านั้น

1.2 สร้างชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียบเรียงเสียงประสานที่ให้อิสระในการจัดการเครื่องดนตรีในการบรรเลงบทเพลง (Flexible Score) โดยจำกัดกลุ่มเครื่องเป่าจำนวน 4 กลุ่ม (4 Part) และกลุ่มเครื่องกระทบ จำนวน 1 กลุ่ม (1 Part)

2. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มเป้าหมาย

การประเมินหาความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ด้าน คือ ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ด้านวงโยธวาทิต และด้านการเรียนการสอนวงโยธวาทิตในระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ เพื่อนำไปพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิต ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ทั้งจากวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึมเพื่อคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิต ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จากวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึมที่คัดเลือกล้วนต้องสามารถนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิตได้ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ โดยวงมโหรีอีสานใต้ มีจำนวน 3 เพลง คือ เพลงตาริง เพลงทรงปราสาท และเพลงกล่อม ส่วนวงกันตรึม มีจำนวนทั้งหมด 1 เพลง คือ เพลงปกาสดราว ซึ่งทั้ง 4 บทเพลงนี้มีทำนอง และจังหวะที่เหมาะสมสำหรับนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิต โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์เพื่อการคัดเลือกทำนองทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านบันไดเสียง (Scale) ด้านอัตราความเร็ว (Tempo) ด้านอัตราจังหวะ (Rhythm) ด้านพื้นผิวของบทเพลง (Texture) และด้านคีตลักษณ์ (Form)

ตาราง 1 การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปพัฒนาชุดฝึกทักษะ

ชื่อเพลง	ประเภทวง	ข้อมูลวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ				
		ด้านบันไดเสียง (Scale)	ด้านอัตราความเร็ว (Tempo)	ด้านอัตราจังหวะ (Time Signature)	ด้านพื้นผิวเพลง (Texture)	ด้านคีตลักษณ์ (Form)
ตาริง	มโหรีอีสานใต้	A Minor	80 - 82	Simple duple time	Monophonic Texture	Binary form
ทรงปราสาท	มโหรีอีสานใต้	E Minor	64 - 66	Simple duple time	Monophonic Texture	Ternary form
กล่อม	มโหรีอีสานใต้	G Minor	96 - 100	Simple duple time	Monophonic Texture	Ternary form
ปกาสดราว	กันตรึม	D Minor	96 - 100	Simple duple time	Heterophonic Texture	Binary form

จากตาราง 1 การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปพัฒนาชุดฝึกทักษะ พบว่า เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิต มีองค์ประกอบด้านบันไดเสียง ทั้งหมด 4 บันไดเสียง ทั้งทางชาร์ป (Sharp) และทางแฟลต (Flat) แต่ใช้แบบ Pentatonic Scale เหมือนกัน ในด้านของอัตราความเร็ว จะอยู่ในช่วง 64-100 bpm โดยในแต่ละเพลงมีความช้า เร็ว ที่แตกต่างกันออกไป ส่วนในด้านของอัตราจังหวะ ทั้ง 4 บทเพลง มีลักษณะอัตราจังหวะในกลุ่มสองธรรมดา Simple duple time ทั้งหมด ด้านพื้นผิวของเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จะมีพื้นผิวที่

ปรากฏทั้งหมด 2 รูปแบบ คือ Monophonic Texture และ Heterophonic Texture ซึ่งมีพื้นผิวเพลงที่แตกต่างกันของแต่ละบทเพลง และในด้านคีตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านอีสานได้คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิตนั้นมีทั้งหมด 2 รูปแบบที่ปรากฏ คือ Binary form และ Ternary form ซึ่งเหมาะสมสำหรับการนำมาเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิตได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้วิจัยเลือกใช้สกอ์เพลงในรูปแบบ Flexible Score เพราะเหมาะสมกับวงโยธวาทิตทุกขนาด ทำให้สามารถจัดสรรผู้เล่นในวงโยธวาทิตได้โดยไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดนตรีครบทุกแนว แต่สามารถบรรเลงบทเพลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวเสียงเครื่องเป่า (Wind Instrumentation) ไว้ทั้งหมด 4 แนว และเครื่องกระทบ (Percussion) โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ คือ Part 1 ประกอบด้วย Flute, Clarinet in B flat, และ Trumpet in B flat Part 2 ประกอบด้วย Clarinet in B flat, Alto Saxophone in E flat และ Trumpet in B flat Part 3 ประกอบด้วย Alto Saxophone in E flat, Tenor Saxophone in B flat และ Horn in F Part 4 ประกอบด้วย Baritone Saxophone E flat, Trombone, Euphonium และ Tuba เครื่องกระทบ (Percussion) ประกอบด้วย Marching Snare Drum, Marching Bass Drums, Marching Cymbals

ตาราง 2 แสดงจำนวนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน

Woodwind	Brass	Percussion
Flute	Horn in F	Marching Snare Drum
Clarinet in B flat	Trumpet in B flat	Marching Bass Drum
Alto Saxophone in E flat	Trombone	Marching Cymbal
Tenor Saxophone in B flat	Euphonium	
Baritone Saxophone in E flat	Tuba	

จากตาราง 2 แสดงจำนวนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน พบว่า ใช้เครื่องดนตรีทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ (Woodwind) จำนวน 5 เครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่าลมทองเหลือง (Brass) จำนวน 5 เครื่องดนตรี และกลุ่มเครื่องกระทบ (Percussion) จำนวน 3 เครื่องดนตรี โดยทั้ง 3 กลุ่มเครื่องดนตรีจัดอยู่ในวงโยธวาทิตที่มีในโรงเรียนมัธยมศึกษา และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชุดฝึกทักษะได้

3. ศึกษาหนังสือชุดแบบฝึกหัดดนตรี Essentials Element book 1 และ Essentials Element book 2 จากการศึกษา พบว่า ชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 1 เป็นแบบฝึกหัดที่เริ่มฝึกฝนตั้งแต่แรกเริ่มเล่นเครื่องดนตรี ตั้งแต่ท่าทาง (Posture), การหายใจ และการใช้ลม (Breathing and Airstream) และอื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการเริ่มฝึกซ้อม ในชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 1 มีชุดฝึกทั้งหมด 187 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อใช้บทเพลงสั้น ๆ ในการจัดทำชุดฝึก เช่น La Bamba และ Eine Kleine Nachtmusik เป็นต้น ทำให้ชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 1 มีความน่าสนใจมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้องค์ประกอบของการบรรเลงวงโยธวาทิตได้ง่ายขึ้น อีกทั้งชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 1 เป็นชุดแบบฝึกหัดเริ่มต้นทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถนำไปใช้เพื่อฝึกฝนการบรรเลงได้อย่างมีคุณภาพ ในส่วนของหนังสือชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 2 จากการศึกษาพบว่า ชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 2 เป็นแบบฝึกหัดที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการบรรเลงดนตรีมากยิ่งขึ้น เช่น ลักษณะการควบคุมเสียง (Articulation), การเปลี่ยนบันไดเสียงในบทเพลง (Modulation Key) และความเข้มเสียง (Dynamic) เป็นต้น

วาระสารณบัตรและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

มีการใช้เครื่องหมายกำกับจังหวะที่ซับซ้อนมากขึ้น ในชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 2 มีชุดฝึกทั้งหมด 186 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อ ใช้บทเพลงสั้น ๆ ในการจัดทำชุดฝึก เช่น The Thunderer และ Victory March เป็นต้น ทำให้ชุดแบบฝึกหัด Essentials Element book 1 มีความน่าสนใจมากขึ้น และสามารถนำไปใช้เพื่อฝึกฝนการบรรเลงได้อย่างมีคุณภาพ

4. ศึกษาทักษะ และองค์ประกอบของการบรรเลงวงโยธวาทิต โดยศึกษาจากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องในการสร้างชุดฝึก และกำหนดขอบเขตของการสร้างชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

5. นำบทเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่ทำการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้วมาพัฒนาเป็นชุดฝึกทักษะสำหรับวงโยธวาทิต โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

6. นำชุดฝึกทักษะสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เสร็จแล้ว ไปให้อาจารย์ปรึกษาวิทยตรวจสอบ เพื่อนำกลับมาทำการแก้ไขตามคำแนะนำต่อไป

7. นำชุดฝึกทักษะสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านการแก้ไขแล้ว ไปประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบสอบถามเพื่อการประเมินชุดฝึกทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบดนตรี ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ด้านวงโยธวาทิต และด้านการสอนวงโยธวาทิต โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน เพื่อประเมินหาความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งได้ทั้งหมด 5 ชุดฝึก ดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะที่ 1 ลักษณะจังหวะ (Rhythmic Pattern) ได้แก่
 - แบบฝึกหัดที่ 1 โน้ตตัวขาว (Half Note Pattern)
 - แบบฝึกหัดที่ 2 โน้ตตัวดำ (Quarter Note Pattern)
 - แบบฝึกหัดที่ 3 โน้ตตัวเข็มนาฬิกา 1 ชั้น (Eight Note Pattern)
2. ชุดฝึกทักษะที่ 2 การควบคุมเสียง (Articulation Practices) ได้แก่
 - แบบฝึกหัดที่ 1 เครื่องหมายเชื่อมเสียง และการเล่นเสียงต่อเนื่อง (Slur and Legato)
 - แบบฝึกหัดที่ 2 การเล่นเสียงสั้น (Staccato)
 - แบบฝึกหัดที่ 3 ความเข้มเสียง และการควบคุมเสียง (Dynamic and Mix Articulation)
3. ชุดฝึกทักษะที่ 3 การบรรเลงตามเครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) ได้แก่
 - แบบฝึกหัดที่ 1 เครื่องหมายชาร์ป และเครื่องหมายเนเชอรัล (Sharp and Natural)
 - แบบฝึกหัดที่ 2 เครื่องหมายแฟลต (Flat)
4. ชุดฝึกทักษะที่ 4 เพลงรวมวงแบบสั้น (Choral) ได้แก่
 - แบบฝึกหัดที่ 1 Song Prasart (ทรงปราสาท) in B flat Concert
 - แบบฝึกหัดที่ 2 Pakasatraw (ปากาสตราว) in E Flat Concert
5. ชุดฝึกทักษะที่ 5 เพลงรวมวงแบบยาว (Music Ensemble) ได้แก่
 - แบบฝึกหัดที่ 1 มาร์ชอีสานใต้

วาระดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 1 บทเพลงรวมวงแบบยาว (Music Ensemble)

ชุดฝึกทักษะที่ 5 บทเพลงรวมวงแบบยาว (Music Ensemble) Part 1 Flute มาร์ชอีสานใต้ for Marching band

March ♩ = 108

1. Play 2nd time only

2. Play

THE DEVELOPMENT OF A PACKAGE FOR MARCHING BAND IN SECONDARY SCHOOLS
BY USING THE ARRANGEMENT OF SOUTH-ISAN FOLK SONGS

โดยการประเมินผลความทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบดนตรี ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ด้านวงโยธวาทิต และด้านการสอนวงโยธวาทิต โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน เพื่อประเมินหาความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 105) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง ซึ่งแปลความค่าเฉลี่ยโดยใช้แบบอิงเกณฑ์มีผลการประเมิน ดังนี้

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตาราง 3 ผลการประเมินด้านองค์ประกอบดนตรีที่เลือกใช้กับชุดฝึก

หัวข้อ	N = 21		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสมของระดับเสียง (Pitch)	4.33	0.73	เหมาะสมมาก
2. ความเหมาะสมของสีเสียง (Tone Color)	4.38	0.67	เหมาะสมมาก
3. ความเหมาะสมของท่วงทำนอง (Melody)	4.52	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
4. ความเหมาะสมของการประสานเสียง (Harmony)	4.29	0.78	เหมาะสมมาก
5. ความเหมาะสมของจังหวะ (Rhythm)	4.44	0.68	เหมาะสมมาก
รวม	4.40	0.61	เหมาะสมมาก

จากตาราง 3 ผลการประเมินด้านองค์ประกอบดนตรีที่เลือกใช้กับชุดฝึก พบว่า โดยรวมผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน มีความเห็นให้ด้านองค์ประกอบดนตรีที่เลือกใช้กับชุดฝึก มีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 4.40$)

ตาราง 4 ผลการประเมินด้านการเรียบเรียงเสียงประสานของชุดฝึกสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

หัวข้อ	N = 21		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การคัดเลือกเพลงพื้นบ้านอีสานได้เพื่อนำมาเรียบเรียงเสียงประสาน	4.62	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
2. รูปแบบสกอที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
3. การเลือกใช้น้เสียง (Scale) ในการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.57	0.59	เหมาะสมมากที่สุด
4. การเลือกใช้เครื่องหมายจังหวะ (Time Signature) ในการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.67	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
5. การใช้คี่ลักษณะ (Form) ในการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.43	0.59	เหมาะสมมาก
6. การใช้ลักษณะการควบคุมเสียง (Articulations and Dynamics) ในการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.29	0.78	เหมาะสมมาก
7. ความสมบูรณ์ของการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.33	0.65	เหมาะสมมาก
รวม	4.46	0.61	เหมาะสมมาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินด้านการเรียบเรียงเสียงประสานของชุดฝึกสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน มีความเห็นให้ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานของชุดฝึกสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 4.46$)

ตาราง 5 ผลการประเมินด้านวงโยธวาทิต

หัวข้อ	N = 21		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ความยาก-ง่ายของชุดฝึก	4.24	0.62	เหมาะสมมาก
2. ชุดฝึกมีความเหมาะสมสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.38	0.74	เหมาะสมมาก
3. ส่งเสริมการพัฒนาด้านการแสดงดนตรี (Musicianship)	4.29	0.64	เหมาะสมมาก
4. ชุดฝึกมีเนื้อหาครอบคลุมทักษะพื้นฐานด้านการบรรเลงวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.24	0.76	เหมาะสมมาก
รวม	4.29	0.68	เหมาะสมมาก

จากตาราง 5 ผลการประเมินด้านวงโยธวาทิต พบว่า โดยรวมผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน มีความเห็นให้ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานของชุดฝึกสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 4.29$)

ตาราง 6 ผลการประเมินด้านการเรียนการสอนวงโยธวาทิต

หัวข้อ	N = 15		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. องค์ประกอบของชุดฝึกครบถ้วน เพียงพอ	4.24	0.70	เหมาะสมมาก
2. จำนวนชุดฝึกครอบคลุมด้านทักษะของวงโยธวาทิต	4.10	0.62	เหมาะสมมาก
3. ข้อปฏิบัติของชุดฝึกเข้าใจง่าย ชัดเจน	4.24	0.83	เหมาะสมมาก
4. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และสรุปรวบยอดได้ด้วยตนเอง	4.14	0.72	เหมาะสมมาก
5. ชุดฝึกมีเนื้อหาครอบคลุมทักษะพื้นฐานด้านทฤษฎีดนตรี (Music Theory)	4.14	0.65	เหมาะสมมาก
6. เนื้อหา สารของชุดฝึกมีความน่าสนใจ	4.52	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
7. การจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยากของชุดฝึก	4.57	0.59	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.27	0.69	เหมาะสมมาก

จากตาราง 6 ผลการประเมินด้านการเรียนการสอนวงโยธวาทิต พบว่า โดยรวมผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน มีความเห็นให้ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานของชุดฝึกสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 4.27$)

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตาราง 7 ผลการประเมินทุกด้าน

หัวข้อ	N = 15		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านองค์ประกอบดนตรี	4.41	0.68	เหมาะสมมาก
2. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน	4.46	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านวงโยธวาทิต	4.29	0.67	เหมาะสมมาก
4. ด้านการเรียนการสอนวงโยธวาทิต	4.28	0.69	เหมาะสมมาก
รวม	4.36	0.74	เหมาะสมมาก

จากตาราง 7 ผลการประเมินทุกด้าน พบว่า ชุดฝึกทักษะการบรรเลงวงโยธวาทิต โดยใช้การเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานได้ ทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบดนตรี ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ด้านวงโยธวาทิต และด้านการสอนวงโยธวาทิต รวมทั้งสิ้น 23 ข้อ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ 21 ท่าน ได้ค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ 4.36 ซึ่งหมายความว่า ชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้การเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งได้ศึกษาชุดแบบฝึกหัดสำหรับวงโยธวาทิต และนำมาเรียบเรียงเป็นชุดฝึกจำนวน 5 ชุด คือ ชุดฝึกที่ 1 ลักษณะจังหวะ (Rhythmic Pattern) จำนวน 3 แบบฝึกหัด ชุดฝึกที่ 2 ลักษณะการควบคุมเสียง (Articulation Practices) จำนวน 3 แบบฝึกหัด ชุดฝึกที่ 3 เครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) จำนวน 3 แบบฝึกหัด ชุดฝึกที่ 4 บทเพลงแบบสั้น (Choral) จำนวน 2 แบบฝึกหัด และชุดฝึกที่ 5 บทเพลงแบบยาว (Music Ensemble) จำนวน 1 แบบฝึกหัด หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำชุดฝึกไปประเมินระดับคุณภาพของชุดทักษะโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ จำนวน 21 ท่าน ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะการบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้การเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานได้ ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 4.36 ซึ่งหมายความว่า ชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมมาก เหมาะสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

วาระสารณบัตรและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกทักษะวงโยธวาทิตโดยใช้การเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดฝึกการบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ โดยจัดทำทั้งหมด 5 ชุดฝึก ซึ่งมีลำดับขั้นตอนที่กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้พัฒนาพื้นฐานการบรรเลงดนตรีด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบรรเลงรวมวง ได้ทำความเข้าใจด้วยตนเอง และการรวมวง ทำให้สามารถบรรเลงรวมวงออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาคริต สายลีอนาม (2562) ที่มีข้อคิดเห็นสอดคล้องกันในการฝึกซ้อมว่าควรคำนึงถึงพื้นฐานทักษะด้านต่าง ๆ ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องพื้นฐานการใช้ลมหายใจ (Breathing) และการใช้รูปปาก (Embouchure) ที่ถูกต้อง การควบคุมความนิ่งตั้งแต่เริ่มเสียงจนจบระดับต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ ฝึกซ้อมให้ครอบคลุมทุก ๆ มิติของการบรรเลงทั้งด้านเสียง (Tone), เทคนิค (Technique), และการแสดงออกทางด้านดนตรี (Musicianship) โดยใช้แบบฝึกมาตรฐานช่วยในการฝึกซ้อม เพื่อให้คุณภาพเสียงการฝึกซ้อมไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนมากขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้เหมาะสำหรับครูผู้สอน และนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบรรเลงวงโยธวาทิตเบื้องต้น เพื่อสามารถนำชุดฝึกทักษะไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาทักษะการบรรเลงเฉพาะด้าน เพราะมีการจัดลำดับความยาก-ง่ายของชุดฝึกทักษะให้สอดคล้องกับนักเรียน
4. การนำชุดฝึกทักษะสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ ควรศึกษาชุดฝึกทักษะอย่างละเอียด และศึกษาแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำชุดฝึกทักษะสำหรับวงโยธวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ไปทดลองใช้ ซึ่งผู้ทดลองใช้ควรมีพื้นฐานด้านวงโยธวาทิตพอสมควร และผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้น เพื่อประเมินประสิทธิภาพของเครื่องมือ พร้อมทั้งปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ควรพัฒนาชุดฝึกทักษะสำหรับวงอื่น ๆ เช่น วงออร์เคสตรา (Orchestra) และวงบิ๊กแบนด์ (Big Band) เป็นต้น โดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้หรือเพลงพื้นบ้านในวัฒนธรรมอื่น ๆ

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

เอกสารอ้างอิง

- ข้าคม พรประสิทธิ์. (2550). **วัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทย ภาคอีสานใต้ และภาคกลาง** (รายงานวิจัย). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาคริต สายลีโอนาม. (2562). **กิจกรรมเสริมทักษะการบรรเลงรวมวงของวงโยธวาทิตโรงเรียนพระแม่มาลี โดยใช้ระบบการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยปรัชญา และการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์น.
- บุษกร สำโรงทอง. (2549). **วัฒนธรรมดนตรีไทย ภาคกลาง และภาคอีสานใต้ พิธีกรรม และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้** (รายงานวิจัย). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนันทนาการ กรมพลศึกษา. (2559). **แนวทางการจัดประกวดวงโยธวาทิต**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เอส.ออฟเซ็ท กราฟฟิค ดีไซน์.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). **การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน “การสร้างแบบฝึก”**. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ ด้านกฎหมาย.
- อัศววัฒน์ เชื้อมกลาง. (2562, 31 พฤษภาคม). **การเรียบเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านอีสานในรูปแบบดนตรีคลาสสิก สำหรับวงแชมเบอร์**. วารสารช่อพะยอม คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 30(62), 227-240.

